

Co się zmienia w miejscu pracy gdy powstaje organizacja związkowa?

Wg. badania CBOS z września 2019 r., w jedynie 35% zakładów pracy w Polsce działa jedna lub więcej organizacja związkowa, a łącznie do związków zawodowych należy niecałe 13% pracowników i pracownic najemnych. Oznacza to, że wiele osób nie wie, w jaki sposób powstanie związku zawodowego mogłoby zmienić sytuację w ich miejscu pracy. A wbrew pozorom zmiany te są bardzo istotne. Oto co się zmienia w miejscu pracy, gdy powstaje organizacja związkowa – niezależnie od tego czy ma to miejsce w sektorze prywatnym czy publicznym:

Związek może kontrolować zwolnienia

Pracodawca musi na piśmie konsultować ze związkiem zawodowym zamiar zwolnienia dyscyplinarnego każdego pracownika i pracownicy oraz każde zwolnienie za wypowiedzeniem osoby, która ma umowę o pracę na czas nieokreślony.

Związek może też blokować zwolnienia osób szczególnie chronionych – czyli tych członków i członkiń, którzy reprezentują związek przed pracodawcą (liczba takich osób zależy od liczebności organizacji związkowej) oraz Społecznych Inspektorów Pracy.

W przypadku zwolnień grupowych i restrukturyzacji, pracodawca musi przeprowadzić konsultacje ze związkiem, a organizacja związkowa może walczyć o zachowanie miejsc pracy i protestować przeciwko planowanym wypowiedzeniom.

Związek ma wpływ na regulaminy pracy, wynagradzania i premiowania

Jeśli pracodawca chce zmienić regulamin pracy (np. obowiązujący system czasu pracy, albo długość okresu rozliczeniowego), zasady wynagradzania czy zasady przyznawania premii, musi przeprowadzić konsultacje ze związkiem zawodowym. W przypadku regulaminów wynagradzania i premiowania związek może zablokować niekorzystne dla pracowników i pracownic zmiany. W przypadku regulaminu pracy, związek może przekonywać lub naciskać na pracodawcę aby zrezygnował z ich wprowadzenia.

Związek ma kontrolę nad Funduszem Socjalnym

Po powstaniu związku zmienia się skład Komisji Socjalnej: musi być w niej przedstawiciel/ka związku. Co więcej, pracodawca musi brać pod uwagę zdanie związku jeśli chodzi o podział środków Funduszu, wysokość poszczególnych świadczeń oraz cele, na jakie wydawane są pieniądze z Funduszu. Nie może też bez zgody związku zlikwidować Funduszu Socjalnego (a jeśli nie ma związku w jego firmie to ma takie prawo!).

Związek ma prawo do informacji o sytuacji zakładu pracy

Związek zawodowy ma prawo uzyskiwać od pracodawcy informacje o poziomie płac, stanie zatrudnienia, przeciętnym wynagrodzeniu, sytuacji finansowej zakładu i inne niezbędne do działalności związkowej. W ten

sposób pracownicy i pracownice zyskują większą wiedzę o sytuacji zakładu pracy i mają informację na podstawie których mogą domagać się zmian na lepsze.

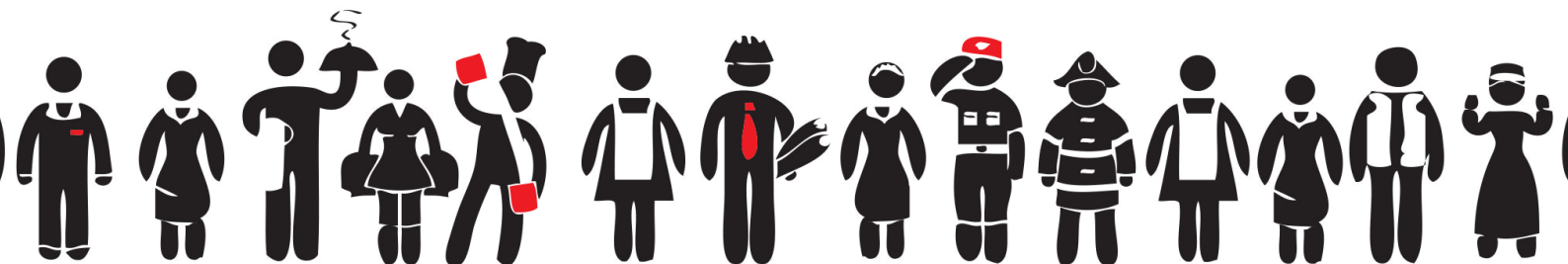
Związek może interweniować w sprawach indywidualnych

Organizacja związkowa ma możliwość kierowania do pracodawcy wniosków, zapytań i pism dotyczących poszczególnych osób: problemów z dyskryminacją lub nierównym traktowaniem, stosowaniem kar porządkowych, warunkami pracy, wysokości wynagrodzenia.

Poza interwencjami u pracodawcy, związek może także reprezentować swoich członków i członkinie w sądzie pracy: walczyć o przywrócenie do pracy lub odszkodowanie po niesłusznym zwolnieniu, domagać się zapłaty dodatku za nadgodziny albo odszkodowania za nierówne traktowanie itp.

Związek może działać na rzecz zmiany zasad obowiązujących w zakładzie pracy

Związki zawodowe mają możliwość zgłaszać pracodawcy postulaty i żądania dotyczące poziomu płac, organizacji pracy, czasu pracy i innych kwestii zbiorowych. Przysługuje im także prawo do wejścia w spór zbiorowy w ramach którego zorganizować można strajk – to bardzo mocne i skuteczne narzędzie nacisku na pracodawców, bez którego rzadko kiedy będą oni skłonni spełniać postulaty pracowników i pracownic.

Związek może kontrolować przestrzeganie zasad BHP

Organizacja związkowa może powołać Społeczną Inspekcję Pracy – niezależną od pracodawcy służbę, złożoną z pracowników i pracownic, którzy i które: kontrolują stan budynków i maszyn, uczestniczą w komisjach powypadkowych, uczestniczą w przeglądach warunków pracy i na wiele innych sposobów dbają o bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Związki zawodowe mają także prawo do delegowania osób do komisji BHP (nadzorującej przestrzeganie zasad BHP w dużych firmach), wnosić do instytucji państwowych o przeprowadzenie pomiarów natężeń czynników, które występują na stanowiskach pracy i są szkodliwe dla zdrowia, brać udział w komisjach powypadkowych.

Związek może współpracować z Inspekcją Pracy

W przypadku kontroli PIP, związek otrzymuje informacje na temat celu kontroli i o jej wynikach, a przedstawiciele i przedstawicielki związku mogą być obecni podczas czynności kontrolnych.

Związek może przeciwdziałać mobbingowi

Organizacja związkowa może zgłaszać przedstawicieli do komisji antymobbingowej oraz proponować zasady i rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania mobbingowi.

Związek ma prawo do działań informacyjnych

Organizacji związkowej przysługuje pomieszczenie (lokal), tablica informacyjna oraz prawo do informowania pracowników i pracownic o swoich działaniach, stanowiskach, komunikatach (np. w formie ulotek albo informacji na stronie internetowej zakładu pracy lub w wewnętrznym intranecie).

Związek ma możliwość reprezentowania interesów pracowniczych wobec władz samorządowych

Związek działający w instytucjach samorządowych może reprezentować interesy pracownicze w kontakcie z władzami samorządowymi (gminnymi, powiatowymi, wojewódzkimi), które nadzorują działania tych instytucji i ustalają ich budżet.

Kiedy związek zawodowy jest skutecznym?

W porównaniu z tymi firmami i instytucjami, gdzie nie działają związki zawodowe, osoby pracujące w uzwiązkowionych zakładach mają więc większy wpływ na swoje miejsca pracy. Samo założenie organizacji związkowej to jednak za mało aby wasze miejsce pracy się zmieniło – pracodawcy nie będą chętnie „dzielić się władzą”, a instytucje państwowe nie zawsze staną w obronie waszych praw. Aby naprawdę zmienić swoje miejsce pracy, potrzeba żeby organizacja związkowa była aktywna w różny sposób: od pisania pism, przez interwencje prawne aż po protesty, demonstracje i strajki. Tylko w ten sposób związki zawodowe są w stanie wyegzekwować należne im prawa.

Na co możecie liczyć wstępując do Inicjatywy Pracowniczej?

W tych codziennych działaniach osoby, które założą związek w swoim miejscu pracy nie są jednak osamotnione – jeśli zdecydujecie się na dołączenie do Inicjatywy Pracowniczej, to możecie liczyć na to że:

Wspierać was będą inne organizacje związkowe (komisje) działające w waszym mieście lub waszej branży

- w Warszawie pracownicy i pracownice instytucji kilkunastu instytucji kultury wspólnie prowadzą kampanię „Pełna

kultura – puste konta” domagając się wzrostu wynagrodzeń, naciskając na władze miasta, województwa i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;

- pracownicy i pracownice Volkswagena i Amazona w Polsce wspierają się wzajemnie ze związkami zawodowymi z Niemiec, Francji, Hiszpanii i Włoch.

Inicjatywa Pracownicza zapewni wam wsparcie prawne, finansowe i szkoleniowe

Osoby tworzące Biuro Związku i Grupę Roboczą ds. Prawnych wesprą was w przygotowaniu pism i dokumentów, będą reprezentować przed sądami i doradzać w codziennej działalności;

Będziecie mogli skorzystać ze szkoleń i wymiany informacji i doświadczeń z innymi komisjami dzięki działaniom Grupy Roboczej ds. Szkoleń;

Prowadząc spór zbiorowy i strajk możecie liczyć na wsparcie finansowe z funduszu strajkowego, który prowadzimy na poziomie krajowym dla wszystkich komisji IP;

Będziecie otrzymywać publikacje i materiały informacyjne wydawane przez IP;

Dzięki naszym kontaktom ze związkami zawodowymi z innych państw zyskacie wsparcie i nawiążecie współpracę ze związkowcami i związkowczyniami z innych państw, z tych samych firm lub branż.

Więcej informacji o tym jak możecie w swoim miejscu pracy powołać organizację związkową należącą do Inicjatywy Pracowniczej znajdziecie na stronie internetowej: <http://ozzip.pl/przystap-do-ip>

Ogólnopolski Związek Zawodowy Inicjatywa Pracownicza

ul. Kościelna 4/1a, 60-538 Poznań

tel. **530 377 534**

mail: ip@ozzip.pl

strona internetowa: www.ozzip.pl

Facebook.com/[InicjatywaPracownicza/](https://www.facebook.com/InicjatywaPracownicza/)

